

Archivní fond

Antonín Matějček
(1889 – 1950)

Inventář

Jana Marešová

Oddělení dokumentace ÚDU AVČR
2004

Závazná citace archivních pramenů z Oddělení dokumentace ÚDU AV ČR

1. citace

Ústav dějin umění AV ČR, Praha, Oddělení dokumentace, plná citace fondu, další detaily
(citace signatury, inv. č., číslo kartonu, fol.)

další citace

ÚDU AV ČR, OD, užívaná zkratka fondu, další detaily

V případě nejasností se obraťte na správce fondu, příp. službu v badatelně.

Obsah

I. Úvod

- 1) Přehled životopisných dat
- 2) Dějiny fondu
- 3) Archivní charakteristika
- 4) Rozbor možností badatelského využití
- 5) Protokolární záznam

II. Bibliografie prací Antonína Matějčka

III. Seznam použité literatury

IV. Seznam použitých zkratk

V. Inventář

VI. Tiráž

Úvod

1) Přehled životopisných dat

Antonín Matějček

31.1. 1889-17.8. 1950

Antonín Matějček proslul především jako autor *Dějepisů umění*, ale jeho dílo je mnohem rozsáhlejší a velmi obsažné. To dokazuje především jeho mnoho položek bibliografie, zahrnující nejen jeho činnost pisatelskou, ale i přednáškovou.¹

Narodil se v Budapešti, ale studia na gymnáziu a vysoké škole strávil již v Čechách. Gymnázium vystudoval v Domažlicích, po dokončení se ihned přihlásil na vysokou školu – filosofickou fakultu, kde studoval francouzský jazyk, ale v roce 1910 se rozhodl pro studium dějin umění. V tomtéž roce podal na filosofické fakultě disertační práci, která ale byla prof. Karlem Chytillem odmítnuta.

Roku 1912 se stal pracovníkem rakouské Zentralkommission für Denkmalpflege a brzo poté začala jeho pedagogická dráha. Během válečných let (1917) se stal profesorem v Umělecko-průmyslovém muzeu. Místem jeho dalšího působení se stala Akademie výtvarných umění (1920) a od druhé poloviny 20. let 20. století začal přednášet na Filosofické fakultě University Karlovy (1926 docent, 1927 mimořádný profesor, 1930 řádný profesor dějin umění). Na Univerzitě Karlově setrval až do války, poté byl poslán na „dovolenou s čekatelným“.² Během působení na Univerzitě byl roku 1938 zvolen děkanem své mateřské fakulty. Ke své pedagogické činnosti se opět vrátil po válce a to hned v létě roku 1945. Pro zahájení výuky na katedře dějin umění si připravil přednášku s názvem „Malířství a sochařství v středověku“ s přípisem „přednáška do coll. na obnovené Univerzitě Karlově“ s datem 19.6. 1945.³ Na univerzitě přednášel až do roku 1950. To, že své přednáškové činnosti na Univerzitě věnoval hodně času, svědčí jeho texty přednášek pro studenty, ve kterých nezapomínal ani na oslovení svého posluchačstva.

¹ A. Matějček, *Cesty umění* (doslov J. Pešina), Praha 1984.

² Viz inv. č. 1.

³ Viz inv. č. 9.

Jakožto velký znalec umělecké historie se stal v roce 1949 vedoucím odboru umění ministerstva školství. Mimo to byl rovněž předsedou Kruhu pro pěstování dějin umění (od roku 1934), dále člen ČAVU, SVU Mánes a také Archeologické komise.

Badatelský zájem Antonína Matějčka nebyl omezen pouze na jedno téma, období či osobu. Naopak – pole působnosti bylo velmi široké. Dokazují to především jeho přípravné texty k přednáškám, které zahrnují dobu od středověku až po začátek 20. století.⁴

2) Dějiny fondu

Fond profesora Antonína Matějčka byl vyčleněn z fondu Karla Chytila při pořádacích pracích. Fond Karla Chytila vznikl vyčleněním z fondu Z. Wirtha. K vyčlenění materiálu pro fond A. Matějčka z fondu Karla Chytila došlo z toho důvodu, že rukopis písemností byl zcela jiný a ve fondu se také nacházely písemnosti z doby již po smrti Karla Chytila (červen 1934).

Fond tvoří 1 karton.

3) Archivní charakteristika,

Protože je fond Antonína Matějčka nevelký (1 karton) a obsahuje pouze málo položek, nedošlo k uspořádání podle klasického schématu. Tento fond osahuje pouze dvě základní skupiny – I. osobní doklady (životopisný materiál) a II. rukopisy původce fondu (odborná a vědecká činnost.). Skupina osobních dokladů je tvořena pouze jednou položkou,⁵ skupiny další jsou již obsažnější. Nejrozsáhlejší skupinu tvoří skupina rukopisů, zahrnující především přednáškovou činnost Antonína Matějčka. Vnitřně je tato skupina rozdělena na práce datované (řazeno chronologicky) a práce nedatované. Další skupinu tvoří varia (III.) a poslední cizí materiál (IV). Do této skupiny jsou zahrnuty především seminární práce studentů Antonína Matějčka nebo práce s datem, které vznikly již po smrti Karla Chytila. Proto se zdálo logické tyto práce (případně referáty) zařadit do tohoto fondu. Z důvodu malého rozsahu tohoto fondu jsem nepovažovala za nutné připojovat rejstříky.

⁴ A.M. Karton 1., inv. č. 2- 18.

4) Rozbor možností badatelského využití

Fond Antonína Matějčka lze využít především pro výzkum jeho přednáškové (školní i mimoškolní) činnosti.

5) Protokolární záznam

Fond Antonín Matějček uspořádala, inventář s úvodem sestavila Jana Marešová v roce 2004. Ke dni zpracování 13.10. 2004 čítá 1 karton a 32 inventárních jednotek.

⁵ Viz inv. č. 1.

II. Bibliografie Antonína Matějčka

Viz „Cesty umění“, Praha 1984, s.

III. Seznam použité literatury

Nová encyklopedie českého výtvarného umění, Praha, Academia 1995, heslo Antonín Matějček

Antonín Matějček: 110. výročí narození, Akademický bulletin 5/1999

(<http://press.avcr.cz/bulletin>)

M. Wurmová, Inventarizace a katalogizace písemných pozůstalostí ve státních archivech, in AČ, 1965, s. 205-212.

IV. Seznam použitých zkratk

AČ – Archivní časopis

Čj – český jazyk

Fol. - folium

Nj – německý jazyk

s.d. – sine dato

V. Inventář

VI. Tiráž

I. ŽIVOTOPISNÝ MATERIÁL

1	Dopis prof. Matějčkovi, týkající se jeho přeložení na „dovolenou s čekatelným“ 2 fotografické desky	2	25.7. 1940	1
---	--	---	------------	---

II. ODBORNÁ A PŘEDNÁŠKOVÁ ČINNOST

Práce datované

2	„České malířství XVII. – pol. XIX. věku“ – text přednášky proslovené v Bratislavě rukopis, čj fol. 1-14	1	11.2. 1924	1
3	„Úvod do středověku“ – text přednášky o středověkém umění, rukopis, čj. fol. 1-20	1	1927	1
4	„Umění 19. století“ – text přednášky proslovené na školy vys. studií ped. Kollegia rukopis, čj fol. 1-13, chybí str. 7/8	1	1927/28	1
5	„České malířství gotické“ – příprava přednášky na zimní semestr, rukopis, čj fol. 1-54	1	1930	1

6	Přednáška o umění XIX. a XX. století na letní semestr, rukopis, čj. fol. 1-105	1	1930	1
7	„Pražské malířství na prahu doby gotické“ – text přednášky proslovené v cyklu „Praha před 700 lety“ v Umělecko-průmyslovém muzeu, rukopis, čj fol. 1-16	1	28.2. 1932	1
8	„České umění XIX. století“ – přednáška, rukopis, čj. fol. 1-84	1	1935/36	1
9	„Malířství a sochařství v středověku“ – text přednášky do collegia na obnovené UK, rukopis, čj. (vložen strojopis), fol. 1-57	1	19.6. 1945	1
10	Příprava přednášky o evropském gotickém umění, rukopis, čj fol. 1-109	1	1946/47	1

ODBORNÁ A PŘEDNÁŠKOVÁ ČINNOST
Práce nedatované

11	Text přednášky o umění 19. století, rukopis, čj fol. 1-51	1	s.d.	1
12	Poznámky ke středověkému umění – Ile de France, škola St. Denis, Německo, Itálie, rukopis, čj fol. 1-42	1	s.d.	1
13	Neurčený rukopis o umění 19. a počátku 20. st. v Čechách (romantismus, realismus, naturalismus a realismus); malířství i sochařství, rukopis, čj. fol. 1-65, fol. 50-65 text o významu trecenta pro Itálii a Evropu	1	s.d.	1
14	Text o Dürerovi proslovený u příležitosti jeho jubilea, rukopis, čj fol. 1-35	1	s.d.	1
15	„Dějiny grafiky“ – text přednášky pojednávající o dějinách dřevorytu v Německu, Itálii, Francii a Nizozemí, příklady mistrů a jejich děl, zmiňován také lept rukopis, čj. fol. 1-74	1	s.d.	1

16	Text pojednávající o umění 19. st. (literatura nejen 19.st.), o Eugenu Delacroix, plastice ve Francii, německém romantismu, umění Biedermayeru, romantismu a real. ve Francii, hist. malířství v Německu, rukopis, čj. fol. 1-109	1	s.d.	1
17	„Kresby – třeba podobiznové“ – popisy podobiznových obrazů (katalog), strojopis, čj. fol. 1-23	1	s.d.	1
18	Poznámkový sešit černý A5 vložený poznámky, vizitky, novin. výstřižek; rukopis, čj. fol. 1-30	1	s.d.	1
19	„La Bible de Velislav“ – tisk v rozsahu 10ti stran, fol. 1-5	1	s.d.	1

III. VARIA

20	Poznámky k návrhu J. Mánesa na dveře kostela Sv. Cyrila a Metoděje v Karlíně, rukopis, čj. fol. 1-15	1 obálka	s.d.	1
21	Poznámky – ke Karlínu, rozvrh práce, rukopis, čj fol. 1-17	1 obálka	s.d.	1
22	Opis dopisu purkmistra Městské účtárně z 24.2. 1881; přiložen opis potvrzení o koupi Mánesových obrazů, strojopis, 2 fol.	2 fol.	s.d.	1
23	Poznámky k Mánesům jiný rukopis než A.M. 6 fol.	s.d.	1	
24	Novinové výstřižky s „mánesovskou“ tematikou, datované i nedatované 7 ks			1
25	Dopis Společnosti Česko- slovenského červeného kříže, strojopis 1 fol.	23.10. 1946	1	

kabinetu J. Štence adresovaná

A. Matějčkovi

1

s.d.

1

IV. CIZÍ MATERIÁL

- 27 „Kirche und Künstler“ – seminární
práce Adolfa Schneidera.
rukopis, nj.
fol. 1-9 1 4.5. 1936 1
- 28 „České madonny gotické:
mostecká, březnická, Ara coeli,
doudlebská, vídeňská, krakovská,
vyšehradská“ – referát Jitky Cuřínové,
strojopis,
fol. 1-56 1 duben 1937 1
- 29 „Středověké náhrobky v Čechách“
seminární práce P. Kropáčka,
rukopis, čj.
fol. 1-30 1 1937 1
- 30 „Nástěnné malby na Karlštejně“
seminární práce T. Kubátové,
strojopis, čj.
fol. 1- 36 1 1937 1
- 31 „Malířská výzdoba kaple sv.

	Kříže na Karlštejně“ – referát Jana Loriše, přednesený v semináři prof. A. Matějčka, rukopis, čj fol. 1-82	1	1937	1
32	„Peter Parlers Triforiengalerie im Veitsdom“ – seminární práce (referát) Kurta Rosachera. rukopis, fol. 1-4	1	21.1. 1942	1
33	„Klassizistische Bauten in Prag. Vergleich: Ständetheater- Zollhaus“ – seminární práce Sigrida Kirschnera, strojopis, fol. 1-10	1	29.7. 1944	
34	„Das Ständetheater und das Hibernhaus in Prag“ – seminární práce (referát) Pauly Horn-Prickartz, strojopis, fol. 1-5	1	1944	1
35	„Die Reinerfresken zu Loretto und St. Thomas“ – seminární práce (referát) Wallmanna, strojopis, fol. 1-13, fol. 14-16 fotografie	1	1944	1

37	Různé poznámky v deskách „Seminář v r. 1927/28“ s rkp. A. Matějčka, ale obsahuje poznámky cizích autorů, fol. 1-16	1	s.d.	1
AD VARIA				
36	pozvánka na přednášku A. Matějčka „Italští umělci v Československu“ v 15.11. 1934, zadní strana pokreslená		1934	1
37	pozvánka Klubu moderních filosofů na vzpomínkovou schůzi profesora M. Haškovce, zadní strana popsaná	1	23.1. 1936	1
38	dopis neznámému profesorovi, nečitelný podpis	1	30.5. 1936	1
39	Fotografie, novinové články týkající se tématu Narození Krista a Madony v gotickém umění fol. 1-38, fol. 1-3 foto, fol. 8-19 katalog výstavy, fol. 28-35 poznámky A. Matějčka	1 složka	1932-37	1
41	2 dopisy adresované K. Guthovi	2 ks	1937, 1938	1
42	Bibliografie 1908-1922, rukopis, 55 fol.		1 ks	2
42	Bibliografie prací A. Matějčka, 1908-1945, kartotéka, 386 fol.		1 ks	2

VII. Tiráž

Název archivu: Oddělení dokumentace Ústavu dějin umění AV ČR

Název fondu: Antonín Matějček

Značka fondu: AM

Časový rozsah fondu: 1924 – 1947

Počet inventárních jednotek: 43

Počet ukládacích jednotek: 2 kartony

Stav ke dni: 13.10. 2004

Fond uspořádal: Jana Marešová

Inventář zpracovala: Jana Marešová

